

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ГРУПАТА

Групата Неохим (Групата) включва дружество-майка и неговите три дъщерни дружества (31.12.2017 г.: три дъщерни дружества).

Дружество-майка

Неохим АД (Дружеството - майка) е създадено през 1951 година. Регистрирано е като акционерно дружество през месец юли 1997 г. Дружеството - майка е със седалище и адрес на управление гр. Димитровград, Източна индустриална зона, ул. "Химкомбинатска" и е регистрирано в Търговския регистър с ЕИК 836144932. Последните промени в Устава на Дружеството - майка са вписани в регистъра на търговските дружества на 06 август 2013 г. Последните промени в органите на управление са вписани в Търговския регистър на 21 юни 2018 г. с удължаване на мандата на управление до 13 юни 2021 г. На 21 юни 2018 г. е вписано учредяване на прокура и упълномощаване на прокуриснт на Неохим АД.

Дъщерни дружества

Дъщерните дружества в Групата са:

- Неохим Протект ЕООД - търговско дружество регистрирано в България с Решение на Хасковски окръжен съд № 206/24.04.2002 г. и със седалище и адрес на управление - гр. Димитровград, ул. Химкомбинатска №3;
- Неохим Гюбре ООД, Турция - търговско дружество регистрирано в Турция в Търговския регистър на гр.Одрин съгласно удостоверение №5507-8420/01.08.2002 г. и със седалище и адрес на управление – гр.Одрин, Истасйон мах.Шехит Истиклал Вардар, Улусой плаза ет2 №28. Дружеството е заличено поради вливане в Неохим Таръм ООД на 17.09.2018 г.;
- Неохим Таръм ООД, Турция – търговско дружество регистрирано в Турция в Търговския регистър на гр.Одрин съгласно удостоверение №7700-10687/15.10.2012 г. и със седалище и адрес на управление – гр.Одрин, Истасйон махаллеси, Талат паша джаддеси, номер 11/7, Меркез. Дружеството е придобито чрез учредяване и е правоприменик на Неохим Гюбре ООД от 17.09.2018 г.

1.1. Собственост и управление на дружеството-майка

Неохим АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Към 31 декември 2018 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството-майка е както следва:

• Еко Тех АД	- 24.28 %
• Евро Ферт АД	- 24.03 %
• Феборан ЕООД	- 20.30 %
• Агрофер Интернешънъл Естаблишмънт, Лихтенщайн	- 7.68 %
• УПФ Съгласие	- 3.33 %
• Неохим АД (обратно изкупени акции)	- 2.58 %
• ЗУПФ Алианц България	- 2.30 %
• УПФ ЦКБ Сила	- 2.19 %
• Други	- 13.31 %

Дружеството-майка има едностепенна система на управление със Съвет на директорите, който се състои от 9 членове, както следва:

Димчо Стайков Георгиев	Председател
Елена Симеонова Шопова	Зам. Председател
Димитър Стефанов Димитров	Член
Тошо Иванов Димов	Член
Васил Живков Грънчаров	Член
Виктория Илиева Ценова	Член
Зърнени храни България АД	Член
Хуберт Пухнер	Член
Мартина Михаела Аубергер	Член

Дружеството-майка се представлява от Димитър Стефанов Димитров в качеството му на Изпълнителен директор и Стефан Димитров Димитров в качеството му на прокурист (Търговски управител), всеки един от двамата поотделно.

Ръководството на Дружеството-майка се осъществява от Съвет на директорите. Някои от функциите по оперативното управление са възложени на изпълнителен директор и прокурист.

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над Дружеството-майка включително над системата на финансово отчитане на Дружеството-майка.

Членовете на одитния комитет са:

Таня Димитрова Кованлъшка
Николина Желева Делчева
Йорданка Атанасова Николова

1.2. Структура на Групата и предмет на дейност

Към 31 декември 2018 г. структурата на Групата включва Неохим АД като дружество-майка и посочените по-долу дъщерни дружества:

ГРУПА НЕОХИМ**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 ГОДИНА**

	31.12.2018	31.12.2017	<i>Дата на</i>
	<i>Участие</i>	<i>Участие</i>	<i>придобиване</i>
	%	%	<i>на контрол</i>
Дружества в България			
Неохим Протект ЕООД	100	100	24.04.2002
Дружества в чужбина			
Неохим Таръм ООД	99.92	99.00	15.10.2012
Неохим Гюбре ООД-заличено, поради вливане в Неохим Таръм ООД	-	99.93	01.08.2002

Предметът на дейност на дружествата от Групата е както следва:

- Неохим АД - производство на неорганични и органични химически продукти и търговска дейност;
- Неохим Протект ЕООД, гр. Димитровград - охрана на имуществото на юридически лица, сгради, помещения и стопански офиси, охрана на физически лица и тяхното имущество и други;
- Неохим Гюбре ООД, гр. Одрин, Турция - внос, износ и вътрешна търговия на всички видове химически торове;
- Неохим Таръм ООД, гр. Одрин, Турция - внос, износ и вътрешна търговия на всички видове химически торове.

Дъщерните дружества се ръководят от управители както следва:

Управители	
Неохим Протект ЕООД	Янко Маринов
Неохим Гюбре ООД, гр. Одрин – Турция	Георги Лозев (до 17.09.2018 г.)
Неохим Таръм ООД, гр. Одрин – Турция	Алтан Бора

Към 31 декември 2018 година общият брой персонал на Групата е 946 (31.12.2017 г.: 1,057) работници и служители.

1.3. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2015 – 2018 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2015	2016	2017	2018
БВП в млн. лева	88,575	94,130	101,043	107,987
Реален растеж на БВП	3.5%	3.9%	3.8%	3.2%
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-0.9%	-0.5%	1.8%	2.3%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.76	1.77	1.73	1.66
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.80	1.86	1.65	1.72
Основен лихвен процент в края на годината	0.01	0.00	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	10.0%	8.0%	7.1%	6.1%
Кредитен рейтинг на Р България по Standard&Poors (дългосрочен)	BB+	BB+	BB+	BBB-
Кредитен рейтинг на Р България по Moody's (дългосрочен)	Baa2	Baa2	Baa2	Baa2
Кредитен рейтинг на Р България по Fitch (дългосрочен)	BBB	BBB	BBB-	BBB

* Прогноза на БНБ за 2018 г., изготвена към 21 декември 2018 г. източник: БНБ

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ГРУПАТА**2.1. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет**

Консолидирания финансов отчет на Група Неохим е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила от 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

За текущата финансова година Групата е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, *практически приложими за годишни отчетни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2018 г. за предприятията в Република България*, са настъпили промени в счетоводната политика на Групата относно принципите, правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях:

- МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).
- МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).
- МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции:

- МСФО 2 (променен) Плащане на базата на акции – Класификация и оценяване на трансакциите базирани на плащания с акции (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).
- МСФО 4 (променен) Застрахователни договори (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).
- Подобрения в МСФО Цикъл 2014-2016 (м. декември 2016 г.) – подобрения в МСФО 1 и МСС 28 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приети от ЕК).
- МСС 40 (променен) – Инвестиционни имоти – относно трансфери на инвестиционни имоти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).

- КРМСФО 22 – Сделки с чуждестранна валута и авансови плащания (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., прието от ЕК).

2.2. Дефиниции

Дружество-майка

Това е дружеството, което притежава контрол върху дъщерните дружества, в които е инвестирало. Дружеството-майка е Неохим АД, България (Приложение № 1.1).

Дъщерни дружества

В съответствие с изискванията на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети Дружеството-майка притежава контрол в други предприятия, ако и само ако притежава всички от следните елементи на контрола:

- правомощия в предприятието, в което е инвестирано;
- излагане на или права върху променливите приходи от неговото участие в предприятието, в което е инвестирано;
- възможност да използва своите правомощия в предприятието, в което е инвестирано, за да окаже въздействие върху размера на възвръщаемостта на инвеститора.

Следвайки горепосоченото Дружеството-майка е преценило, че притежава контрол във всички предприятия, където притежава директно или индиректно повече от 50% от капитала с право на глас в Общото събрание и/или правото да назначава управители и може да ръководи дейностите, които оказват съществено въздействие върху възвръщаемостта на предприятието, в което е инвестирано. Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът се прехвърля извън Групата или дружествата се ликвидират. За тяхната консолидация се използва методът на пълната консолидация.

Дъщерните дружества са посочени в Приложение № 1.2.

2.3. Принципи на консолидацията

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на дружеството-майка и дъщерните дружества, изготвени към 31 декември 2018 г.

Финансовите отчети на дъщерните дружества за целите на консолидацията са изготвени за същия отчетен период, както този на дружеството-майка и при прилагане на единна счетоводна политика.

В консолидирания финансов отчет, отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода “пълна консолидация”, ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване на контрол. Вътрешногруповите операции и разчети са напълно елиминирани, вкл. нереализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Дяловете на съдружници-трети лица, извън тези на акционерите на дружеството-майка, са посочени самостоятелно в консолидирания отчет за финансово състояние, отчет за всеобхватния доход и отчет за промените в собствения капитал като “неконтролиращо участие”. Неконтролиращото участие се оценява по пропорционалния дял на неконтролиращото участие в разграничимите нетни активи на дъщерното дружество и съдържа сумата на дела на

съдружниците-трети лица към датата на консолидацията за първи път в справедливата/намерената стойност на всички разграничими придобити активи и поети пасиви на съответните дъщерни дружества и сумата на изменението на дела на тези лица в собствения капитал от първата консолидация до датата на отчета за финансовото състояние.

При придобиване на дъщерно дружество от Групата се използва методът на придобиване (покупко-продажба). Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност към датата на придобиване, на предоставените активи, възникналите или поети задължения и инструментите на собствен капитал, емитирани от придобиващото дружество, в замяна на получаване на контрола над придобиваното дружество. Прехвърленото възнаграждение включва и справедливата стойност на всички активи или пасиви в резултат от договорени възнаграждения под условие. Разходите, свързани с придобиването се признават като текущи за периода, в който те са извършени, с изключение на разходите за емисия на дългови или инструменти на собствения капитал, които се признават като компонент на собствения капитал.

Всички разграничими придобити активи и поети пасиви и условните задължения в бизнес комбинацията, се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност към датата на придобиване. Всяко превишение на сбора от прехвърленото възнаграждение (оценено по справедлива стойност), сумата на неконтролиращото участие в придобиваното предприятие и, при придобиване на етапи, справедливата стойност на датата на придобиване на по-рано притежаваното капиталово участие в придобиваното предприятие, над придобитите разграничими активи и поети пасиви на придобиваното дружество, се третира и признава като репутация. Ако при първоначалната оценка справедливата стойност на нетните разграничими активи надвишава прехвърленото възнаграждение (цената на придобиване) на бизнес комбинацията, това превишение се признава незабавно в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на Групата.

При продажба или друга форма на загуба (трансфер) на контрол върху дъщерно дружество или ликвидация:

- Отписват се активите и пасивите (вкл. ако има принадлежаща репутация) на дъщерното дружество по балансова стойност към датата на загубата на контрол;
- Отписва се неконтролиращото участие в това дъщерно дружество по балансова стойност към датата на загубата на контрола, вкл. всички компоненти на друг всеобхватен доход свързани с тях;
- Признава се полученото възнаграждение по справедлива стойност от сделката, събитието или операцията, довела до загубата на контрол;
- Признава се остатъчният дял в дъщерното дружество по справедлива стойност към датата на загуба на контрол;
- Рекласифицират се към печалби или загуби, или се трансферират директно към натрупани печалби всички компоненти на собствения капитал, представляващи нереализирани доходи или загуби - съгласно изискванията на съответните МСФО, под чиито правила попадат тези компоненти.
- Признава се всяка резултатна разлика като печалба или загуба от освобождаване (продажба) на дъщерно дружество в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), принадлежаща на дружеството-майка.

Сделки с неконтролиращото участие

Групата прилага политика на третиране операциите с неконтролиращото участие (без загуба на контрол) като сделки в Групата. Сделки от страна на дружеството-майка (без загуба на контрол) с притежатели на неконтролиращи участия се отчитат като капиталови трансакции директно в компонентите на собствения капитал (обикновено към компонента «натрупани печалби»). Балансовата стойност на контролиращото и неконтролиращото участие се коригират с промяната на съответния дял в дъщерното дружество. Разликата между стойността на коригирания дял в неконтролиращото участие и справедливата стойност (платена или получена цена) се признава директно в собствения капитал отнасящ се до собствениците на дружеството-майка.

2.4. Сравнителни данни

Групата представя сравнителна информация в този консолидиран финансов отчет за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

Изключение от това правило е представянето на ефектите от приложението за първи път на МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти* и МСФО 9 *Финансови инструменти*. Групата е избрала модифицирано ретроспективно прилагане за първи път на МСФО 15 *Приходи от договори с клиенти*. При приемането на МСФО 9 *Финансови инструменти* дружеството е приложило изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане. Всички корекции, произтичащи от първоначалното прилагане на двата нови стандарта, са отчетени в собствения капитал (към „неразпределената печалба“) към 1 януари 2018 г. Сравнителната информация за 2017 г. не е преизчислена. Тя е представена и оповестена съгласно изискванията на МСС 39 *Финансови Инструменти: Признание и Оценяване* (отменен), МСФО 7 *Финансови Инструменти: Оповестяване*, МСС 18 *Приходи* (отменен) и МСС 11 *Договори за строителство* (отменен) и свързаните с тях разяснения.

2.5. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната валута на дружествата от Групата в България и отчетната валута на представяне на Групата е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута и към 31 декември се оценяват в български лева, като се използва заключителния обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансово състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход в момента на възникването им, като се третират като други приходи/(загуби) от дейността и се представят нетно, с изключение на тези, свързани със заеми, които се представят към финансовите приходи/разходи.

Функционалната валута на дружествата в Турция е турската лира.

За целите на всеки консолидиран финансов отчет се извършва преизчисление на валутата на финансовите отчети на Неохим Гюбре ООД и Неохим Таръм ООД, Турция съответно от турски лири в български лева като:

а) всички активи и пасиви се преизчисляват в груповата валута по заключителен курс на местната валута спрямо нея към 31 декември;

б) всички приходни и разходни позиции се преизчисляват в груповата валута по среден курс на местната валута спрямо нея за периода на отчета;

в) всички получени курсови разлики в резултат на преизчисленията се признават и представят като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние („резерв от преизчисление на чуждестранни дейности”).

При освобождаване (продажба) от чуждестранна дейност (дружество) кумулативната сума на курсовите разлики, които са били отчетени директно като отделен компонент в собствения капитал, се признават като част от печалбата или загубата в консолидирания отчет за всеобхватния доход на ред “печалби/(загуби) от придобиване и освобождаване на дъщерни дружества, нетно”.

2.6. Приходи

2.6.1. Счетоводна политика, приложима от 01 януари 2018 г.

2.6.1.1. Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи на Групата са от продажба на продукция собствено производство.

Приходите в Групата се признават, когато контролът върху обещаните в *договора с клиента* стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или предоставяне на обещаните услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице само когато при влизането му в сила той: а. има търговска същност и мотив, б. страните са го одобрили (устно, писмено или на база „установена и общопризната стопанска практика“) и се ангажирали да го изпълнят, в. правата на всяка страна, г. условията за плащане могат да бъдат идентифицирани, и д. съществува вероятност възнаграждението, на което дружеството има право при изпълнение задълженията си за изпълнение, да бъде получено. При оценка на събираемостта се вземат предвид всички релевантни факти и обстоятелства по сделката, вкл. минал опит, обичайни бизнес практики, публикувани правила и направени изявления от страна на Групата, обезпечения и възможности за удовлетворяване.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (*пасив по договор*) в отчета за финансовото състояние, докато: а. всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени; б. Групата изпълни задълженията си за изпълнение и е получила цялото или почти цялото възнаграждение (което не подлежи на възстановяване); и/или в. когато договорот е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Групата прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и респ. дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разгранчими (сами по себе си и в контекста на договора) се отчита като едно задължение за изпълнение.

Групата признава приход за всяко *отделно задължение за изпълнение* на ниво *индивидуален договор с клиент* като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор.

2.6.1.2. Измерване на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор *цена на сделката*.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Групата очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики.

2.6.1.3. Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в Групата, са основно от продажба на продукция собствено производство. Несъществен дял имат приходите от продажби на стоки и услуги. Като цяло Групата е достигнала до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, тъй като обичайно Групата контролира стоките и/или услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Приходи от продажби на продукция и стоки

Групата произвежда и продава основно амониев нитрат, амоняк, амониев бикарбонат и др. При продажба контролът върху продукцията/стоката се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*, което обичайно е при предаването на стоката на клиента/превозвача на уговорено място и клиентът може да се разпорежда с продадената продукция/стоки като управлява употребата и получава по същество всички останали ползи.

Приходи от продажби на услуги

Предоставяните от Групата услуги включват: наеми, услуги по трудова медицина, транспорт и др. Контролът върху услугите се прехвърля в периода от времето при тяхното предоставяне, Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на Групата (етап на завършеност).

Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката обичайно включва фиксирана продажна цена, съгласно обща или клиентска ценова листа.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи.

2.6.2. Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 г.

Приходите в Групата се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от Групата и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на продукцията, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и рабати.

2.7. Разходи

Разходите в Групата се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, но само доколкото последното не води до признаването на отчетни обекти за активи или пасиви, които не отговарят на критериите на МСФО и рамката към тях.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат и се състоят от лихвени разходи, свързани с получени заеми, както и такси и други преки разходи по кредити.

2.8. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени в консолидирания финансов отчет по себестойност (цена на придобиване), намалена с натрупаната амортизация (без земите) и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за активи, отговарящи на условията по МСС 23 и др.

Компоненти, които са придобити заедно с или към конкретни други дълготрайни материални активи, но все още не са инсталирани към тях, се капитализират към стойността на основния обект и се амортизират с неговия остатъчен полезен живот.

Групата е определила стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от Групата подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е моделът на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с натрупаните амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Методи на амортизация

Групата използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с: физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Определеният полезен живот по групи активи е както следва:

- сгради – 10-50 г.;
- машини, съоръжения и оборудване – 2-25 г.;
- компютри – 2-5 г.;
- транспортни средства – 3-15 г.;
- стопански инвентар – 2-15 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира, считано от датата на промяната.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност в употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат към статията “Обезценка и отписване на нетекущи активи” в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от консолидирания отчет за финансово състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.9. Нематериални активи

Нематериалните активи са представени в консолидирания финансов отчет по себестойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени

лицензии за ползване на програмни продукти и емисионни квоти по евросхема за търговия с емисии и единици редуцирани емисии.

Дружеството-майка класифицира емисионните квоти като текущи, когато очаква да ги реализира в рамките на един отчетен период и нетекущи – всички останали.

В Групата се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот 5 години, с изключение на нетекущите емисионни квоти, които се отписват при употребата им.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансово състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Евросхема за търговия с емисии и единици редуцирани емисии

При първоначално придобиване разпределените квоти за парникови газове от Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове по повод на третия период от Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ), се признават като нематериални активи по номинална стойност (нулева стойност). Закупените квоти се признават при първоначално придобиване по цена на придобиване и се извършва тяхната класификация като текущи, или нетекущи в зависимост от намеренията за използване. Избраният от Групата подход за последваща оценка на нетекущите емисионни квоти е моделът на себестойността – себестойност намалена с натрупани загуби от обезценка. Текущите емисионни квоти се признават в разходите (себестойността на готовата продукция) при отписването им в рамките на текущия отчетен период. Допълнително, Групата признава задължение в отчета за финансовото състояние, когато нивото на емисиите на вредни газове за един период надвишава нивото на разпределените и налични квоти. Задължението се оценява по цената на придобиване на закупени квоти до достигане на нивото на държаните от дружествата от Групата квоти и се преоценява по текущи пазарни цени към датата на консолидирания отчет за финансово състояние за превишението над наличните квоти, като промените в размера на задължението се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Дружеството-майка прилага метод на изписване на квотите за вредни газове на база на реално потребени квоти за периода.

2.10. Инвестиции на разположение и за продажба

Инвестициите под форма на финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, представляващи акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовия актив).

Последващо оценяване

Притежаваните от Групата инвестиции, представляващи акции в други дружества (малцинствено участие) са оценени и представени в консолидирания отчет за финансово състояние по цена на придобиване, тъй като техните акции не се търгуват на активен пазар, за тях няма котировки на пазарни цени на активен пазар, а предположенията за прилагането на алтернативни оценъчни методи са свързани с високи несигурности, за да се достигне до достатъчно надеждно определяне на справедливата им стойност.

Притежаваните ценни книжа на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на консолидирания отчет за финансово състояние и при установяване на условия за обезценка, същата се отразява в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако през предходни периоди има формиран положителен резерв за тези инвестиции – тогава първо обезценката се покрива за сметка на този резерв и се представя нетно в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход). Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между балансовата стойност и възстановимата стойност на инвестицията. Всички покупки и продажби на ценни книжа “на разположение и за продажба” се признават на датата на търгуване, т. е. датата, на която Групата се ангажира да закупи или продаде финансовия актив.

2.11. Материални запаси

Материалните запаси са оценени по по-ниската от: цена на придобиване (себестойност) и нетната им реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в себестойността (цената на придобиване), както следва:

- суровини и материали в готов вид и стоки - всички доставни разходи, които включват покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите/стоките в готов за тяхното използване/продажба вид;
- готова продукция и незавършено производство - преките разходи на материали и труд и съответстващата част от производствените непреки разходи при нормално натоварен капацитет на производствените мощности, с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси.

Включването на постоянните общо-производствени разходи в себестойността на произвежданата продукция и полуфабрикати се извършва на базата на нормалния капацитет на производствените мощности. Избраната от Групата база за разпределението им по продукти е количеството произведена продукция.

При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно-претеглената цена (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.12. Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти (т.е. то е обвързано само с изтичане на време преди изплащането на възнаграждението).

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника .

Последващо оценяване

Групата държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупената обезценка за очаквани кредитни загуби.

Обезценка

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9, и на база матричен модел за процента на загубата.

Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “Обезценка на текущи активи” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Счетоводна политика приложима до 31 декември 2017 г.

Обезценката на търговски вземания се оценява на базата на модела на понесени загуби. Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност.

Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят.

2.13. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матуритет до три месеца и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за Групата съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита.

Последващо оценяване

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност без натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 година

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност без натрупаната обезценка за реално понесени кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);

- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с кредити, обслужващи текущата дейност (за оборотни средства), се включват в оперативна дейност;

- получените лихви от депозити в банки се включват в състава на паричните потоци от инвестиционна дейност;

- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на Групата за съответния период (месец).

- постъпленията и плащанията от и по овърдрафти са показани нетно от дружеството.

- трайно блокираните парични средства над 3 месеца не се третират като парични средства и еквиваленти.

- постъпленията по договори за факторинг се представят в парични потоци от финансова дейност (или към *оперативната дейност*).

- плащанията за покупка на емисионни квоти, класифицирани като текущи са включени като плащане за оперативна дейност (плащания на доставчици);

- полученото финансиране за електроенергия, свързано с разходите за енергия от възобновяеми източници е включено в паричните потоци от финансова дейност.

2.14. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените активи и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за Групата, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.15. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

В отчета за финансово състояние всички заеми и други привлечени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други привлечени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи или разходи (лихви) през периода на амортизацията или когато задълженията се отпишат или редуцират.

Разходите за лихви се признават за срока на финансовия инструмент на база метода на ефективния лихвен процент.

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.16. Разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив (квалифициран актив), се капитализират като част от стойността на този актив. Отговарящ на условията актив (квалифициран актив), съгласно изискванията на МСС 23 *Разходи по заеми* е актив, който непременно изисква значителен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба. За Групата този срок е 12 месеца.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията актив, се определя чрез коефициент на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на Групата, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията актив започва, когато са изпълнени следните условия:

- извършват се разходите за актива;
- извършват се разходите по заеми; и
- в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по един отговарящ на условията актив включват само тези разходи, които са довели до плащания на парични средства, прехвърляния на други активи или поемане на лихвоносни задължения.

Разходите по заеми се намаляват с всякакви получени плащания или получени дарения във връзка с актива. Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

Капитализацията на разходите се преустановява, когато са приключени всички дейности, необходими за подготвянето на отговарящия на условията актив за предвижданото му използване или продажба.

2.17. Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към Групата съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансово състояние на лизингополучателя като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по по-ниската от тяхната справедлива стойност към датата на придобиване или настоящата стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и попадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансовият лизинг поражда амортизационен разход за амортизируемите активи, както и финансов разход за всеки отчетен период. Амортизационната политика по отношение на амортизируемите наети активи е съобразена с тази по отношение на собствените амортизируеми активи. Ако не съществува достатъчна степен на сигурност, че собствеността ще бъде придобита до края на срока на лизинговия договор, активът се амортизира през по-краткия от двата срока — срока на лизинговия договор или полезния живот на актива.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите имоти, и машини и оборудване като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя. Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга. Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

2.18. Доходи на персонала

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите на Групата се основават на разпоредбите на Кодекса на труда, Колективния трудов договор (КТД) на дружеството-майка и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България за дружествата, извършващи своята дейност в България и на турския Кодекс на труда за дружествата в Турция.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Групата вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на годишния финансов отчет Групата прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за

разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на Групата в качеството ѝ на работодател е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал в България за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2016 г.: 60:40). Наетият персонал в Турция се осигурява съгласно действащите Закон за социални осигуровки и общи здравни осигуровки и Закон за осигуровки при безработица. Вноските, определени със закон се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение 60:40 (2016 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от Групата в качеството ѝ на работодател, се основават на българското и турското законодателство, са планове с дефинирани вноски. При тези планове в България работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване. В Турция работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии, инвалидност и смърт”, фонд “Трудова злополука и професионално заболяване”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица” на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж.

Към Групата няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от Групата вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда и Колективния трудов договор на Групата в качеството ѝ на работодател в България е задължена да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. Съгласно Кодекса на труда, Групата в качеството ѝ на работодател в Турция, при настъпване на пенсионна възраст е задължена да изплаща на персонала обезщетение по една средно-месечна заплата за всяка отслужена година в дружеството. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на отчета, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им - в отчета за всеобхватния доход като:

- а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал“;
- б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет, Групата назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните им задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиран в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Групата признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в консолидирания отчет за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.19. Акционерен капитал и резерви

Неохим АД е акционерно дружество и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството - майка. Акционерите отговарят за задълженията на Дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Дружеството-майка отчита основния си акционерен капитал по номинална стойност на регистрираните в Търговския регистър акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава дружеството-майка е длъжно да формира и фонд Резервен (законови резерви), като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала или по-голяма част, предвидена в устава;
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в Устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

Образуван е ***резерв от ефекта от преизчисления във валутата на представяне на чуждестранни дейности***, който включва ефектите от преизчисления на финансовите отчети на чуждестранните дружества от местна валута във валутата на представяне на Групата. Този резерв се

признава като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се включва като част от текущите печалби или загуби в консолидирания отчет за всеобхватния доход при освобождаване (продажба) на чуждестранната дейност.

Обратно изкупените собствени акции са представени в консолидирания отчет за финансово състояние по себестойност (цена на придобиване) като с брутната цена на обратно изкупените акции е намален собственият капитал на дружеството - майка. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции се представят директно в собствения капитал на Групата към компонента "неразпределена печалба".

Компонент от последващи оценки на задължение по пенсионни планове с дефинирани доходи е формиран от последващите оценки на задълженията към персонала при пенсиониране, които по същество представляват актюерски печалби и загуби признавани веднага, в периода, в който възникват. Те се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“.

2.20. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на българските дружества са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка за 2018 г. е 10% (2017 г.: 10%).

Дружествата в Турция се облагат съгласно изискванията на турското законодателство при данъчна ставка 22% (2017 г.: 20%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението, за всички временни разлики към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда при изготвяне на годишния отчет за финансово състояние и се редуцира до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или друга капиталова позиция в консолидирания отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансова капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (България и Турция), в чиито юрисдикции се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на Групата се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (България и Турция), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху дохода.

Към 31.12.2017 г. отсрочените данъци върху печалбата на Групата са оценени по ставки, валидни за 2018 г. - за дружествата в България при ставка 10% и за дружествата в Турция при ставка 22% .

2.21. Нетна печалба на акция

Основната печалба на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Нетна печалба на акция с намалена стойност не се изчислява, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.22. Провизии

Провизии се признават когато Групата има настоящо (конструктивно или правно) задължение в резултат на минало събитие, и е вероятно че погасяването/уреждането на това задължение ще породи необходимост от изходящ поток от ресурси. Провизиите се оценяват на база най-добрата приблизителна преценка на ръководството към датата на консолидирания отчет за финансово състояние за разходите, необходими за уреждането на съответното задължение.

Приблизителната оценка се дисконтира, когато падежът на задължението е дългосрочен. Когато се очаква част от ресурсите, които ще се използват за уреждане на задължението да бъдат възстановени от трето лице, Групата признава вземане, ако е налице висока степен на сигурност за неговото получаване и стойността му може надеждно да се установи и доход (кредит) по същата позиция в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), където е представена и самата провизия.

2.23. Правителствено финансиране (дарение от публични институции)

Правителственото финансиране са различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции) се признава първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от дружество от Групата, и че последното е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции), свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране (дарение от публични институции), свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, обичайно в размера на призната в разходите амортизация.

2.24. Финансови инструменти

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2018 година

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

2.24.1. Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Групата първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15 и издадената фактура.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Групата за нейното управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да пораждат парични потоци.

Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи отразява начина, по който Групата управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци са резултат на събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи са класифицирани като финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти).

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената

сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП). Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Групата включват: парични средства и еквиваленти в банки и търговски вземания.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на Групата когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазила контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Групата признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Групата да изплати.

Обезценка на финансови активи

Групата признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Групата очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания и активите по договори с клиенти* Групата е избрала и прилага опростен подход на база матрица за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход тя признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Групата е разработила и прилага матрица за провизиране, която се базира на историческия опит по отношение на кредитните загуби, коригирани с прогнозни фактори, специфични за длъжниците и за икономическата среда и за които е установена взаимовръзка с процента на кредитните загуби

Финансовите активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

2.24.2. Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като: такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, търговски или други задължения.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и други задължения, заеми и други привлечени средства, включително и банкови овърдрафти, деривативни финансови инструменти,

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, Групата оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като “финансов разход” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Счетоводна политика, приложима до 31 декември 2017 година

Финансови инструменти

Финансови активи

Групата класифицира своите финансови активи в следните категории: заеми (кредити) и вземания и активи на разположение и за продажба. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на Групата към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно Групата признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на “датата на търгуване”- датата, на която тя се е обвързала (поела е окончателен ангажимент) да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи първоначално се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията, с изключение на тези активи, които са по справедлива стойност през печалби и загуби. Последните се признават по справедлива стойност, а преките разходи по транзакцията се признават веднага в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на Групата, когато правата за получаване на парични средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и Групата е прехвърлила съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако Групата продължава да държи съществената част от рисковете и ползите асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, тя продължава да признава актива в отчета за финансовото състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в един обичаен оперативен цикъл на Групата, а останалите – като нетекущи. Тази група финансови активи включва: предоставени заеми, търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, парични средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние.

Лихвеният доход по кредитите и вземанията се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 12 месеца, където признаването на такъв доход е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), в “Други доходи от дейността, нетно”.

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение за продажба са недеривативни активи, които са предназначени с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно те представляват некотирани или ограничено котирани на борса акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел, и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на Групата е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач.

Финансовите активи на разположение за продажба се оценяват по цена на придобиване, защото са в дружества от затворен тип, за които е трудно да се намерят данни за аналогови пазарни транзакции или поради обстоятелството, че бъдещото функциониране на тези дружества е свързано с определени несигурности, за да може да се направят достатъчно разумни и обосновани дългосрочни предположения за изчисляването на справедливата стойност на техните акции чрез други алтернативни оценъчни методи.

Дивиденди по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение за продажба, се признават и отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато се установи, че Групата е придобила правото върху тези дивиденди.

Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Групата класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договора със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва.

Оценяване по справедлива стойност

МСФО 13 се прилага, когато в друг МСФО се изисква или позволява оценяване по справедлива стойност или оповестяване на оценяването по справедлива стойност, както на финансови инструменти, така и на нефинансови позиции. Стандартът не е приложим за операциите с плащане на базата на акции, попадащи в обхвата на МСФО 2 "Плащане на базата на акции", лизинговите операции в рамките на обхвата на МСС 17 "Лизинг"; както и по отношение на оценките, които имат някои сходства с оценяването по справедлива стойност, но не представляват такова - като оценката по нетна реализируема стойност в МСС 2 "Материални запаси" или по стойността в употреба в МСС 36 "Обезценка на активи".

Някои от активите и пасивите на Групата се оценяват и представят/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са на повтаряща се (ежегодна) база – *определени търговски и други вземания и задължения, вземания и задължения по финансов лизинг.*

МСФО 13 определя справедливата стойност като цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване на основен (или най-изгоден) пазар при текущи пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е изходяща цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна за наблюдение или оценена приблизително чрез друга техника на оценяване.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и

- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

На датата на годишния финансов отчет съобразно счетоводната политика на Групата се прави от отговорното лице общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и се предлага за одобрение от ръководството подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата.

2.25. Сегментно отчитане

Отчетен сегмент представлява отграничим компонент на Групата, който предприема бизнес дейности, от които може да получава приходи и понася разходи (включително приходи и разходи, свързани със сделки с други компоненти на Групата), чиито оперативни резултати редовно се преглеждат от ръководството вземащо главните оперативни решения, при вземането на решения относно ресурсите, които да бъдат разпределени към сегмента и оценяване на резултатите от дейността му и за който е налице отделна финансова информация.

Доколкото съществена част от приходите на Групата се формират от продажбата на продукцията, чието производство е специфично, ръководството е приело един единствен сегмент за бизнес отчитане.

2.26. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на Групата

2.26.1. Признание и оценка на провизии

Депа за производствени отпадъци

Групата признава провизия за закриване на депа за производствени отпадъци и рекултивиране на терена, когато едновременно са налице:

- правно задължение по силата на Наредба на Министъра на околната среда и водите (МОСВ) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, и
- план за привеждане на депото в съответствие с нормативните изисквания, одобрен като видове дейности, срокове и прогнозируеми стойности от МОСВ, съгласно изискванията на посочената по-горе наредба.

За определяне на размера на провизията Групата назначава лицензирани експерти-еколози, които изготвят прогнозна оценка на разходите по видове дейности, необходими за изпълнение на задължението и издават специален доклад и план-сметка. Сумите, които се очаква, че ще бъдат усвоявани за срок, по-дълъг от една година, се дисконтират.

Квоти за емисии на парникови газове

В края на всеки отчетен период, Дружеството-майка отчита емитирани количества квоти за емисии на парникови газове. В случай на реализиран недостиг на квоти, Дружеството-майка признава провизия за настоящото му задължение за предаване на верифицираните квоти. Провизията се остойносттава като количеството на недостига на квоти, установено чрез специален формуляр – Докладване на годишните емисии. Недостигът е разлика между безплатно отпуснатите квоти и реално емитираните за докладвания период. Оценяват се по текущи пазарни цени към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние, а промените в размера на

задължението се признават в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.26.2. Обезценки на вземания

При обезценка на вземания, Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО9 – Финансови инструменти и на база матричен модел за процента на кредитната загуба

Обезценката на вземанията се начислява и се представя на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.26.3. Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година дружествата от Групата извършват преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, за които е преценено, че съществува голяма вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, същите се обезценяват до нетна реализируема стойност.

2.26.4. Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани всяка година изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

3. ПРИХОДИ

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Продажби в страната	103,440	117,419
Продажби извън страната	117,091	111,276
	220,531	228,695

Продажби по продукти – в страната

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Амониев нитрат –ЕО тор	99,227	110,470
Амоняк	1,612	2,406
НРК ЕО тор	872	1,937
Натриев нитрат	600	1,453
Въглероден диоксид	413	463
Азотна киселина	283	233
Амониев хидрогенкарбонат	147	158
Амонячна вода	126	190
Кислород	16	16
Други	144	93
	103,440	117,419

Продажби по продукти – извън страната

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Амониев нитрат - ЕО тор	71,174	73,320
Амоняк	41,404	32,199
Амониев хидрогенкарбонат	2,909	3,301
Натриев нитрат	1,588	2,251
Амонячна вода	16	199
Други	-	6
	117,091	111,276

Информация за основни клиенти

Общите приходи от сделки с най - големите клиенти на Групата са както следва:

Клиент	2018 BGN'000	2017 BGN'000
Клиент 1	79,767	85,677
Клиент 2	36,432	51,832
Клиент 3	33,203	21,242
Клиент 4	11,556	-
Клиент 5	7,883	-
Клиент 6	7,618	8,466
Клиент 7	5,085	5,475
Клиент 8	3,120	12,269
Клиент 9	2,265	4,632

4. ДРУГИ ДОХОДИ/(ЗАГУБИ) ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	2018 BGN '000	2017 BGN '000
<i>Приходи от продажба на стоки</i>	66	86
<i>Отчетна стойност на продадени стоки</i>	(50)	(69)
Печалба от продажба на стоки	16	17
<i>Приходи от продажба на ДМА и инвестиционни имоти</i>	369	371
<i>Балансова стойност на продадени ДМА и инвестиционни имоти</i>	(38)	(9)
Печалба от продажба на ДМА	331	362
<i>Приходи от продажба на материали</i>	1,537	197
<i>Отчетна стойност на продадени материали</i>	(909)	(87)
Печалба от продажба на материали	628	110
Правителствено финансиране	2,349	2,427
Приходи от продажба на услуги	442	450
Приходи от ликвидация на ДМА	290	114
Приходи от глоби и неустойки	81	24
Излишъци на активи	22	102
(Загуба)/печалба от курсови разлики	(1,601)	(2,441)
Други	1,186	137
	3,744	1,302

Правителственото финансиране включва:

- Финансиране за електроенергия в размер на 2,312 х.лв. (31 декември 2017 г. – 2,390 х. лв.) - представлява правителствена помощ за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници, за която Дружеството е кандидатствало по Наредбата за намаляване на тежестта, свързана с разходите за енергия от възобновяеми източници.
- Финансиране по оперативни програми за обекти, свързани с енергийната ефективност на Дружеството в размер на 37 х. лв. (31 декември 2017 г. – 37 х. лв.). (Приложение № 23).

Приходите от продажба на услуги включват:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Приходи от наеми	222	180
Охранителна дейност	42	41
Транспортни услуги	21	22
Маневрени услуги	9	57
Други	148	150
	442	450

Продадените дълготрайни активи са основно ведомствени жилища и автомобили собственост на Дружеството-майка.

Печалбата от продажба на материали включва:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Метален скрап	465	53
Масло отработено	17	7
Други	146	50
	628	110

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

Разходите за материали включват:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Основни суровини и материали	151,931	138,234
Горива и енергия	14,176	13,808
Спомагателни материали	1,555	1,455
Резервни части	1,277	1,239
Други материали	392	665
	169,331	155,401

ГРУПА НЕОХИМ**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 ГОДИНА***Основните суровини и материали* включват:

	<i>2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>
Природен газ	140,885	126,776
Амбалаж	3,902	4,287
Магнезит	1,099	1,112
Омаслителите за амониев нитрат	1,014	1,088
Благородни метали	978	1,024
Сода калцинирана	811	933
Натриева основа	558	511
Амониев сулфат	491	12
Моноамониев фосфат	436	1,000
Метилдиетаноламин	377	477
Сярна киселина	194	217
Катализатори	165	258
Вар негасена	84	84
Калиев хлорид	69	138
Калциев карбонат	44	116
Други	824	201
	151,931	138,234

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ*Разходите за външни услуги* включват:

	<i>2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>
Транспорт	9,535	10,658
Морско навло	5,735	1,918
Ремонт на ДМА	4,154	3,932
Хамалие и пристанищни разходи	1,401	367
Застраховки	1,155	1,121
Обработка на товари	874	640
Пожарна безопасност	684	684
Данъци и такси	603	695
Оперативен лизинг	583	334
Консултантски услуги	566	439
Абонаментно обслужване и технически контрол	410	386
Почистване и озеленяване	267	241
Банкови такси	150	157
Комуникация	81	90
Стоков контрол	80	74
Оползотворяване/обезвреждане на отпадъци	46	61
Курсове, квалификация	33	32
Граждански договори	23	20
Други услуги	545	265
	26,925	22,114

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

<i>Разходите за персонала</i> включват:	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Възнаграждения	23,047	21,578
Социални осигуровки	4,849	4,377
Предоставена храна на персонала и придобивки	1,034	1,249
Начислени суми за дългосрочни задължения на персонала (Приложение № 22)	351	378
	29,281	27,582

<i>Разходите за възнаграждения</i> включват:	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Текущи възнаграждения	22,957	21,513
Начислени/(възстановени) суми за неизползван платен отпуск, нетно	90	65
	23,047	21,578

<i>Социалните осигуровки</i> включват:	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Осигуровки (Възстановени)/начислени суми за ДОО за неизползван платен отпуск	4,833	4,362
	16	15
	4,849	4,377

8. ОБЕЗЦЕНКА НА АКТИВИ

<i>Обезценката на текущи активи</i> е както следва:	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Материални запаси	47	397
Търговски и други вземания (Приложение № 14, 15)	3,241	1
	3,288	398

<i>Обезценката на и отписани нетекущи активи</i> са както следва:	2018 BGN '000	2017 BGN '000
Обезценка на имоти, машини и съоръжения	23	-
Отписани разходи за придобиване на ДМА (Приложение № 11)	11	514
Обезценка на дълготрайни нематериални активи (Приложение № 12)	-	148
	34	662

9. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

<i>Другите разходи за дейността</i> включват:	<i>2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>
Въглеродни емисии (квоти за вредни газове) в т.ч.	12,974	3,341
<i>отписани въглеродни емисии (квоти за вредни газове - т.г.)</i>	<i>6,151</i>	<i>5</i>
<i>провизия за въглеродни емисии (квоти за вредни газове –т.г.)</i>	<i>2,151</i>	<i>3,645</i>
<i>отписани въглеродни емисии (квоти за вредни газове - м.г.)</i>	<i>8,317</i>	<i>1,332</i>
<i>провизия за въглеродни емисии (квоти за вредни газове –м.г.)</i>	<i>(3,645)</i>	<i>(1,641)</i>
Обезщетение във връзка със споразумение за приключване на съдебни спорове	730	-
Начислени/(възстановени) суми свързани с провизии, нетно	201	5
Брак на материали и продукция	124	80
Възнаграждения на членове на СД	109	142
Командировки	65	82
Представителни мероприятия	59	56
Непризнат данъчен кредит по ДДС	36	37
Санкции за замърсяване на околната среда	27	60
Изплатени суми по съдебни дела	67	122
Други	303	84
	14,695	4,009

10. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ И ПРИХОДИ, НЕТНО

	<i>2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>2017</i> <i>BGN '000</i>
Разходи за лихви	(498)	(643)
Приходи от лихви	-	-
	498	(643)

11. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земни и сгради		Машины, съоръжения и оборудване		Транспортни средства		Други		Разходи за придобиване и аванси за ДМА		Общо	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Отчетна стойност												
Салдо на 1 януари	23,016	22,527	166,345	162,393	8,806	8,972	1,226	1,234	4,537	2,886	203,930	198,012
Придобити	-	78	-	-	-	121	1	1	9,956	6,969	9,957	7,169
Отписани	(109)	(52)	(166)	(346)	(603)	(282)	(13)	(34)	(11)	(514)	(902)	(1,228)
Трансфер от разходи за придобиване	-	463	10,931	4,309	-	-	40	32	(10,971)	(4,804)	-	-
Ефект от курсови разлики	-	-	(7)	(11)	(6)	(5)	(8)	(7)	-	-	(21)	(23)
Салдо на 31 декември	22,907	23,016	177,103	166,345	8,197	8,806	1,246	1,226	3,511	4,537	212,964	203,930
Нагрупана амортизации												
Салдо на 1 януари	9,209	8,518	99,702	90,137	7,038	6,581	1,100	1,083	-	-	117,049	106,319
Начислена амортизация за годината	744	730	9,884	9,887	700	742	58	55	-	-	11,386	11,414
Начислена обезценка	2	-	21	-	-	-	-	-	-	-	23	-
Отписана обезценка	-	-	-	(3)	-	-	-	-	-	-	-	(3)
Отписана амортизация	(77)	(39)	(156)	(316)	(602)	(282)	(11)	(34)	-	-	(846)	(671)
Ефект от курсови разлики	-	-	(4)	(3)	(5)	(3)	(6)	(4)	-	-	(15)	(10)
Салдо на 31 декември	9,878	9,209	109,447	99,702	7,131	7,038	1,141	1,100	-	-	127,597	117,049
Балансова стойност на 31 декември	13,029	13,807	67,656	66,643	1,066	1,768	105	126	3,511	4,537	85,367	86,881
Балансова стойност на 1 януари	13,807	14,009	66,643	72,256	1,768	2,391	126	151	4,537	2,886	86,881	91,693

Към 31 декември 2018 дълготрайните материални активи на Групата включват земи на стойност 3,630 х. лв. (31 декември 2017: 3,630 х. лв.) и сгради с балансова стойност 9,399 х. лв. (31 декември 2017: 10,215 х. лв.).

Към 31 декември 2018 в състава на дълготрайните материални активи са включени активи, които са амортизирани напълно, но продължават да се използват в стопанската дейност с отчетна стойност 36,494 х. лв. (31 декември 2017: 29,440 х. лв.).

Към 31 декември 2018 има учредена договорна ипотека на недвижими имоти с балансова стойност 5,538 х. лв. (31 декември 2017: 5,801 х. лв.) и залог на машини и съоръжения с балансова стойност 12,463 х. лв. (31 декември 2017: 10,559 х. лв.) като обезпечение по ползвани банкови кредити (Приложение № 19).

Към 31 декември 2018 г. разходите за придобиване на дълготрайни активи включват предоставени аванси на доставчици в размер на 379 х. лв. (31 декември 2017 г.: 2,255 х.лв.) и открити проекти за 3,132 х.лв. (31 декември 2017 г.: 2,314 х.лв.).

Откритите проекти са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Офиси, гараж, склад и магазин	2,483	1,579
Пречистване на инфилтрат от Депо за производствени опасни твърди отпадъци в Неутрализационна станция	368	351
Изграждане на система за управление на човешките ресурси на база програмен продукт BORA BUSINESS SUITE	68	62
Разпределителна и трансформаторна подстанция РТП-8	60	60
Подмяна на питейно-противопожарни тръбопроводи	42	-
Монтаж на БКТП 1	41	3
Проект монтаж на самозасмукващ помпен агрегат на поз.Н152-1	29	-
FFS машина и робот за палетизиране на амониев бикарбонат-	12	-
Други обекти	29	259
	3,132	2,314

През 2018 г. са отписани проекти, за които ръководството е взело решение да се преустанови изпълнението им общо в размер на 11 х.лв. (2017 г.: 514 х.лв.)(Приложение №8).

12. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	<i>Софтуери</i>	<i>Въглеродни емисии</i>	<i>Общо</i>
Отчетна стойност			
Към 1 януари 2017	912	-	912
Придобити	98	1,337	1,435
Отписани	-	(1,337)	(1,337)
Ефект от курсови разлики	(1)	-	(1)
31 декември 2017	1,009	-	1,009
Придобити	36	14,468	14,504
Отписани	8	(14,468)	(14,460)
Ефект от курсови разлики	(1)	-	(1)
31 декември 2018	1,052	-	1,052
Нагрупана амортизация			
Към 1 януари 2017	704	-	704
Начислена амортизация	42	-	42
Отписана амортизация	-	-	-
Начислена обезценка	148	-	148
Ефект от курсови разлики	(2)	-	(2)
31 декември 2017	892	-	892
Начислена амортизация	70	-	70
Отписана амортизация	-	-	-
Ефект от курсови разлики	-	-	-
31 декември 2018	962	-	962
Балансова стойност към 31 декември 2017	117	-	117
Балансова стойност към 31 декември 2018	90	-	90

Емисии за парникови газове

Към 31 декември 2018 г. Дружеството-майка е закупило 390 х.тона емисии на стойност 14,468 х.лв. (31 декември 2016 г.: 134 х.тона емисии на стойност 1,337 х.лв.).

	<i>31.12.2018 BGN '000</i>	<i>31.12.2017 BGN '000</i>
Салдо в началото на годината	-	-
Новопридобити	14,468	1,337
Отписани на разход (Приложение № 9)	(6,151)	(5)
Отписани във връзка с провизия (Приложение № 9)	(8,317)	(1,332)
Салдо в края на годината	-	-

13. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Материали	21,208	21,213
Готова продукция	8,826	5,055
Незавършено производство	3,932	2,734
Стоки	12	9
	33,978	29,011

Материалите включват:

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Благородни метали	8,233	8,767
Резервни части и лагери	5,503	5,057
Спомагателни материали	3,507	3,609
Основни материали	2,355	2,483
Амбалажни материали	1,111	727
Катализатори	141	269
Автомобилни гуми	32	39
Други материали	326	262
	21,208	21,213

Основни материали

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Калиев хлорид	553	18
Амониев сулфат	530	1,021
Магнезит	345	485
Химикали, катализатори	155	93
Омаслител за амониев нитрат	141	124
Сода калцинирана	127	150
Калциев карбонат	74	85
Метилдиетаноламин	56	179
Натриева основа	45	47
Моноамониев фосфат	40	128
Вар негасена	34	25
Други	255	128
	2,355	2,483

ГРУПА НЕОХИМ**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 ГОДИНА**

<i>Готовата продукция</i> се състои от:	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Амониев нитрат – ЕО тор	8,425	4,916
Натриев нитрат – технически	337	14
Амониев хидрогенкарбонат	33	99
Амонячна вода	19	17
Други	12	9
	8,826	5,055

<i>Незавършеното производство</i> се състои от:	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Амоняк	3,358	2,407
Азотна киселина	420	243
Амониев нитрат-плав	12	6
Други	142	78
	3,932	2,734

Към 31 декември 2018 има учредени залози като обезпечение по ползвани банкови кредити върху следните материални запаси:

- Благородни метали – 8,233 х. лв. (31 декември 2017: 8,767 х. лв.);
- Готова продукция (амониев нитрат) – 8,405 х. лв. (31 декември 2017: 4,916 х. лв.);
- Незавършено производство (амоняк) – 3,010 х. лв. (31 декември 2017: 2,407 х. лв.).

14. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДОСТАВЕНИ АВАНСИ

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Вземания по продажби от клиенти в чужбина	7,891	5,855
Обезценка на вземания от клиенти в чужбина	(121)	(3,610)
Вземания по продажби от клиенти в страната	286	165
Обезценка на вземания от клиенти в страната	(8)	(1)
	8,048	2,409
Предоставени аванси за доставка в чужбина	78	1,078
Предоставени аванси за доставка в страната	458	357
	8,584	3,844

15. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Вземания по продажби във валута	2,212	-
Обезценка на вземания по продажби във валута	(15)	-
Вземания по продажби в лева	9	9
Обезценка на вземания по продажби в лева	(5)	-
	<u>2,201</u>	<u>9</u>

16. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
ДДС за възстановяване	3,992	1,332
Обезценка на ДДС за възстановяване	(24)	(38)
Предплатени разходи	811	604
Корпоративен данък	214	
Съдебни и присъдени вземания	11	11
Обезценка на съдебни и присъдени вземания	(1)	(1)
Депозити и гаранции	8	8
Вземане по финансиране за електроенергия	-	943
Гаранции по съдебни дела	-	763
Обезценка на гаранции по съдебни дела	-	(763)
Други	71	105
	<u>5,082</u>	<u>2,964</u>

Предплатените разходи се състоят от:

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Застраховки	547	530
Морско навло	200	-
Абонаменти	23	19
Други	41	55
	<u>811</u>	<u>604</u>

Предплатените разходи за застраховки и абонаменти се признават като текущи на равни части през следващия отчетен период.

17. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Разплащателни сметки	994	26,945
Парични средства в каса	16	26
	1,010	26,971

Паричните средства по разплащателните сметки са: в лева – 402 х.лв. (31.12.2017 г.: 6,877 х.лв.), в евро – 48 х.лв. (31.12.2017 г.: 14,856 х. лв.) и в щатски долари – 495 х.лв. (31.12.2017 г.: 5,122 х.лв.) в турски лири – 49 х.лв. (31.12.2017 г.: 90 х.лв.).

Паричните средства в каса са в лева – 15 х.лв. (31.12.2017 г. – 26 х.лв.), в турски лири – 1 х.лв. (31.12.2017 г. – няма)

18. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Основен акционерен капитал

Към 31 декември 2018 г. регистрираният акционерен капитал на Неохим АД възлиза на 2,654 х.лв., разпределен в 2,654,358 обикновени поименни акции с право на глас, получаване на дивидент и ликвидационен дял с номинална стойност на акция 1 лв.

Обратно изкупените собствени акции са 68,394 броя в размер на 3,575 х.лв. (31.12.2017 г.: 68,394 бр. – 3,575 х.лв.).

Законовите резерви (фонд Резервен) са формирани от разпределение на печалбата, съгласно изискванията на Търговския закон и устава на дружеството-майка.

Резервите от преизчисление на чуждестранни дейности включват ефектите от преизчисления на финансовите отчети на чуждестранните дружества от местна валута във валутата на представяне на Групата.

Компонент от преизчисление на задължението към персонала при пенсиониране е формиран във връзка с изискванията на МСС 19 (Приложение № 22;2.18).

19. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Дългосрочни задължения по банков заеми		
Банкови заеми	3,629	4,538
Краткосрочна част на дългосрочни банков заеми		
Банкови заеми	3,383	5,497
Разсрочени такси за управление и администриране на заеми	(9)	(35)
	3,374	5,462
Общо задължения по лихвени заеми	7,003	10,000

Условията, при които са отпуснати заемите са както следва:

<i>Заем</i>	<i>31.12.2018</i>	<i>31.12.2017</i>	<i>Договорена</i>	<i>Падеж</i>	<i>Годишен лихвен процент</i>
	<i>х. лв.</i>	<i>х. лв.</i>	<i>сума във валута</i>		
1	4,767	3,021	5,900 х. лв	20.06.2022	ОДИ* плюс 2.432% минимум 2.60%
2	904	3,627	16,344 х. лв	20.04.2019	ОДИ плюс 3.12% минимум 3.25%
3	1,332	2,331	4,000 х. лв	20.04.2020	ОДИ плюс 3.082% минимум 3.25%
4	-	1,021	4,100 х. лв	20.12.2018	ОДИ плюс 3.12% минимум 3.25%
	7,003	10,000			

Средствата са отпуснати основно за обновяване и реконструкция на производствените инсталации за амоняк в Дружеството-майка.

Дългосрочните и краткосрочни заеми (Приложение № 19 и 24) са обезпечени със следните активи, собственост на Дружеството-майка:

- недвижими имоти с балансова стойност 5,538 х. лв. (31 декември 2017: 5,801 х. лв.) (Приложение №11);
- оборудване с балансова стойност 12,463 х. лв.(31 декември 2017: 10,559 х. лв.) (Приложение № 11).
- благородни метали с балансова стойност 8,233 х. лв.(31 декември 2017: 8,767 х. лв.) (Приложение № 13).
- готова продукция – амониев нитрат с балансова стойност 8,405 х. лв.(31 декември 2017: 4,916 х. лв.) (Приложение № 13).
- незавършено производство – амоняк с балансова стойност 3,010 х. лв.(31 декември 2017: 2,407 х. лв.) (Приложение № 13).
- постъпления от бъдещи вземания по сключени договори за продажба на стойност до 60,000 х. лв. (31 декември 2017: 60,000 х. лв.).

20. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ДОСТАВЧИЦИ

Включените в консолидираня отчет за финансовото състояние към 31 декември 2018 г. дългосрочни задължения по финансов лизинг в размер на 15 х.лв. (31 декември 2017 г.: 23 х.лв.) са по договори за придобиване на автомобили. Те са представени нетно от дължимата лихва и са както следва:

<i>Срок</i>	<i>31.12.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
До една година	6	32
Над една година	15	23
	21	55

ГРУПА НЕОХИМ**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 ГОДИНА**

Минималните лизингови плащания по финансов лизинг са дължими както следва:

<i>Срок</i>	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
До една година	6	33
Над една година	16	24
	<u>22</u>	<u>57</u>
Бъдещ финансов разход по финансов лизинг	<u>(1)</u>	<u>(2)</u>
Сегашна стойност на задълженията по финансов лизинг	21	55

Като дългосрочни задължения по финансов лизинг са представени дължимите след 31 декември 2019 плащания по договори за финансов лизинг за придобиване на леки автомобили. Съответно, дължимите в рамките на следващите 12 месеца лизингови вноски са представени в други текущи задължения в отчета за финансовото състояние като краткосрочна част на задължения по финансов лизинг (Приложение № 30).

21. ПРОВИЗИИ

Към 31 декември начислените провизии са както следва:

	31.12.2018 BGN '000	31.12.2017 BGN '000
Салдо 1 януари	3,974	1,998
Начислени	2,359	3,671
Освободени	(3,805)	(1,695)
Салдо 31 декември	2,528	3,974
<i>в т.ч. дългосрочна част</i>	39	34
<i>в т.ч. краткосрочна част</i>	2,489	3,940

Провизиите включват:

- провизия по задължение за закриване и за рекултивация на терени на депа за производствени отпадъци, ползвани от Дружеството-майка в предходни периоди. Крайният срок за изпълнение на основните мероприятия по рекултивацията е 2019 г. с продължаващ мониторинг до 2049 г. Общата стойност на провизията, определена на база експертна оценка за размера на очакваните разходи по изпълнение на задължението е 399 х. лв. (31 декември 2017 г. – 337 х. лв.), а амортизируемата стойност, по която същата е представена в отчета за финансовото състояние е в размер на 370 х. лв. (31 декември 2017 г.: 308 х. лв.), в т.ч. дългосрочна част - 39 х. лв. (31 декември 2017 г.: 34 х. лв.). Амортизируемата стойност е изчислена на база сегашната стойност на всички бъдещи парични плащания, дисконтирана с лихвен процент 2.81%. Дължимите до една година плащания в размер на 331 х. лв. (31 декември 2017 г.: 274 х. лв.) са представени в отчета за финансовото състояние като други текущи задължения (Приложение № 30);

- провизия по задължение за въглеродни емисии, класифицирана като краткосрочна в размер на 2,151 х.лв. (31 декември 2017 г. – 3,645 х. лв.) (Приложение № 30);
- провизия за санкция за замърсяване на околната среда в резултат на производствената дейност в размер на 7 х.лв. (31 декември 2017 г. – 21 х. лв.) (Приложение № 30).

22. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на Групата за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на консолидирания отчет за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две brutни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест brutни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи. (Приложение № 2.18).

За определяне на тези задължения Групата е направила актюерска оценка, като е ползвала услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN'000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN'000</i>
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	<u>2,962</u>	<u>1,859</u>
Разход за лихви	42	47
Възстановен разход за текущ стаж	364	241
Нетна актюерска загуба, призната за периода	(52)	98
Ефекти от промяна във валутни курсове	(6)	(8)
Плащания през годината	(449)	(271)
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч.:	(184)	996
Актюерски загуби от промени във финансовите предположения	64	697
Актюерски загуби от корекции, дължащи се на опита	(255)	298
Загуба за периода от промяната на демографските предположения	7	1
Задължение, признато в консолидирания отчет за финансовото състояние на 31 декември	<u><u>2,677</u></u>	<u><u>2,962</u></u>

Начислени суми в консолидирания отчет за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са:

	<i>2018</i>	<i>2017</i>
	<u>BGN'000</u>	<u>BGN'000</u>
Разход за текущ стаж	367	241
Разход за лихви	42	47
Ефекти от промяна във валутни курсове	(6)	(8)
Нетна актюерска загуба/(печалба), призната за годината	<u>(52)</u>	<u>98</u>
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата	<u>351</u>	<u>378</u>
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране:		
Актюерски загуби от промени във финансовите предположения	64	697
Актюерски загуби от корекции, дължащи се на опита	(255)	298
Загуба за годината от промяната на демографските предположения	<u>7</u>	<u>1</u>
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход	<u>(184)</u>	<u>996</u>
Общо	<u><u>165</u></u>	<u><u>1,374</u></u>

Акумулираният ефект от действието на разликата между действителния опит през 2018 г. и направените актюерски предположения в оценката за предходната година е намаление на настоящата стойност на задължението и формиране на актюерска печалба за 2018 г.

При определяне на сегашната стойност към 31 декември 2018 г. са направени следните актюерски предположения:

- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ, за общата смъртност на населението на България за периода 2015 – 2017.
- темп на текучество – между 0 % до 23 %, в зависимост от пет обособени възрастови групи.
- дисконтов фактор - използвана е норма на база ефективен годишен лихвен процент $i = 1 \%$ (2017: $i = 1,4 \%$) . Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10- годишен матуритет.
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на Групата и е в размери по години както следва:
 - 2019 - 5% спрямо нивото от 2018;
 - 2020 - 5% спрямо нивото от 2019;
 - 2021 - 5% спрямо нивото от 2020;
 - 2022 - 5% спрямо нивото от 2021;
 - 2023 - 5% спрямо нивото от 2022.

Предположението в предходна година е било както следва:

- 2018 - 24% спрямо нивото от 2017;
- 2019 - 5% спрямо нивото от 2018;
- 2020 - 5% спрямо нивото от 2019;
- 2021 - 5% спрямо нивото от 2020;
- 2022 - 5% спрямо нивото от 2021.

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на Групата към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск свързан с дълголетие и риск свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на Групата ги оценява по следния начин:

- за инвестиционния - доколкото това е нефондиран план, Групата следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател;
- за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1 % на ръста на заплатите, дисконтовата норма и текучество, върху сумата на сегашната стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране, са оценени както следва:

	<i>2018 година</i>		<i>2017 година</i>	
	<i>Увеличение</i>	<i>Намаление</i>	<i>Увеличение</i>	<i>Намаление</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Изменение на ръста на заплатите	208	(183)	232	(205)
Изменение на дисконтовата норма	(187)	217	(212)	246
Изменение в текучеството	(198)	227	(224)	256

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1 % на ръста на заплатите, дисконтовата норма и текучество, върху общата сума на разходите за текущ стаж и лихви, са оценени както следва:

	<i>2018 година</i>		<i>2017 година</i>	
	<i>Увеличение</i>	<i>Намаление</i>	<i>Увеличение</i>	<i>Намаление</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Изменение на ръста на заплатите	29	(26)	34	(30)
Изменение на дисконтовата норма	(2)	1	(4)	3
Изменение в текуществото	(28)	32	(33)	38

Средната продължителност на дългосрочното задължение към персонала по плана с дефинирани доходи е 7.7 години (2017 – 7.8 години).

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи за следващите 5 години е 1,314 х.лв., в т.ч. за 2019 г. е 485 х.лв.

23. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ

Дружеството-майка е получило финансиране за обекти, свързани с енергийната му ефективност на стойност 476 х. лв. (31 декември 2017 г.: 476 х. лв.). Признат е приход от финансиране до 31 декември 2018 г. - 327 х. лв. Финансиране, което ще бъде признато като приход през следващи отчетни периоди е на стойност 149 х. лв.

	<i>31.12.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
До 1 година (краткосрочна част) (Приложение № 30)	37	37
Над 1 година (дългосрочна част)	112	149
	149	186

Краткосрочната част от финансиранията ще бъде призната като текущ приход през следващите 12 месеца от датата на консолидирания отчет за финансовото състояние и е представена в Други текущи задължения (Приложение № 30).

24. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

	<i>31.12.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Банкови заеми	12,110	-
Разсрочени такси за управление и администриране на заеми	(39)	-
	12,071	-

Дружеството-майка има разрешена кредитна линия по револвиращ кредит в размер на до 30,000 х.лв., със срок до 20.04.2019 г., при лихвен процент – ОДИ (осреднен депозитен индекс) плюс 1.77 пункта годишно, минимум – 1,90%. Към 31 декември 2018 г. Дружеството-майка има задължение в размер на 12,071 х.лв. (31 декември 2017 г. – няма).

Предоставеното обезпечение по заемите е оповестено в Приложение № 19.

25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ЛИЦА

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Задължения за доставени материали горива и услуги	15	4,903
Получени аванси за продажби на продукция	-	18
	15	4,921

Задълженията към свързани лица са в лева, текущи и безлихвени. Групата няма просрочени търговски задължения към свързани лица.

26. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Клиенти по аванси в лева	4	5,713
Доставчици от страната	2,974	3,277
Клиенти по аванси във валута	-	2,529
Доставчици от чужбина	998	547
	3,976	12,066

Групата няма просрочени търговски задължения.

Получените аванси (в лева и валута) са основно за доставка на готова продукция.

Съгласно условията за доставка на природен газ Дружеството-майка следва да заплаща текущите доставки авансово по заявка и доплащане в рамките на 12 дни. След тази дата Булгаргаз ЕАД начислява законната лихва.

27. ПАСИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Пасиви по договори с клиенти от страната	9,829	-
Пасиви по договори с клиенти от чужбина	2,749	-
	12,578	-

28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Задължения към персонала, в т.ч.:	1,695	1,357
<i>текущи задължения за месец март</i>	1,472	1,224
<i>начисления за непозвани компенсирани отпуски</i>	223	133
Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	797	845
<i>текущи задължения за месец март</i>	743	817
<i>начисления за непозвани компенсирани отпуски</i>	54	28
	2,492	2,202

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЫЦИ

	<i>31.12.2018</i> <i>BGN '000</i>	<i>31.12.2017</i> <i>BGN '000</i>
Данъци върху доходите на физическите лица	337	371
Данък върху добавена стойност	19	19
Данъци върху печалбата	-	301
Други данъци	30	24
	386	715

Задълженията за данъци са текущи.

До датата на издаване на този отчет в Дружеството - майка са извършени ревизии и проверки, както следва:

- ДДС – до 30 юни 2013;
- Корпоративен данък – до 31 декември 2012;
- Данък по чл.194,195 от ЗКПО – до 31 декември 2012;
- Данък по чл.204 от ЗКПО – до 31 декември 2012;
- Национален осигурителен институт – до 31 март 2009;
- Агенция „Митници“ – задължение за акциз на природен газ – до 29 февруари 2016;
- Агенция „Митници“ – задължение за акциз на ел.енергия – до 5 юни 2016.

Данъчна ревизия в РБългария се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

В дъщерно дружество Неохим Протект ЕООД към датата на този отчет няма извършени ревизии и проверки.

В дъщерните дружества, които оперират на територията на Република Турция са извършени данъчни ревизии в сроковете съгласно турското законодателство.

30. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	<i>31.12.2018</i>	<i>31.12.2017</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Провизирани задължения към МОСВ за въглеродни емисии	2,151	3,645
Получени гаранции	440	337
Краткосрочна част на провизии (Приложение № 20)	331	274
Задължения по възнаграждения на чуждестранни и местни лица	317	261
Удръжки от работните заплати	173	164
Задължения за такса водоползване	136	148
Задължение за дивидент	76	92
Получени депозити от клиенти	63	62
Правителствени финансираня за дълготрайни активи	37	37
Краткосрочна част на задължения по финансов лизинг	6	32
Други задължения	145	149
	3,875	5,201

Получените депозити от клиенти са основно за амбалаж.

Другите дългосрочни задължения към 31.12.2018 г. в размер на 17 х. лв. (31 декември 2017 г.: 43 х. лв.) представляват част от начислено еднократно допълнително възнаграждение на изпълнителния директор, разсрочено за изплащане след 01.01.2019 г. съгласно решение на Съвета на директорите.

31. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Съдебни дела и блокирани суми за банкови гаранции

Дело №	Ищец/ответник по делото	Предмет	Стойност на иска		Развитие/ Приложение №
			хил.турски лири	хил.лв.	
2011/5519	Е ПЕТ ООД; ЕСС ООД – Ищец	Гаранция и разходи по делото	1,551	436	Прекратено съгласно споразумението.
2014/7507	Е-ПЕТ ООД – ищец	Протокол за приключване на разчети	1,338	376	Прекратено съгласно споразумението.
2014/5442	Е-ПЕТ ООД – ищец	Договор за комисионни	2,702	759	Прекратено съгласно споразумението.
2015/71	Егтар ООД – ответник	Вземане	6,497	1,824	Прекратено съгласно споразумението.
2015/111	Егтар ООД; ЕСС ООД; РеДжеТе Варлък АД – ответник	Подобрения на имота	3,000	843	Прекратено съгласно споразумението.

ГРУПА НЕОХИМ

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 ГОДИНА

Ръководството на Група Неохим взе решение и е сключен помирителен договор с Е-ПЕТ, Егтар ООД и ЕСС ООД, който прекратява всички настоящи и бъдещи рискове по делата. Към 30.09.2018 г. окончателно са прекратени съдебните дела и процедури.

Към 31 декември 2018 г. Дружеството-майка е учредило в полза на търговски партньори банкови гаранции в размер на 163 х. лв. (31 декември 2017 г.: 123 х. лв.).

32. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица на Групата са както следва:

Свързани лица	Вид на свързаност
Акционери:	
Еко Тех АД	Основен акционер (24.28 %)
Евро Ферг ООД	Основен акционер (24.03 %)
Феборан ЕООД	Основен акционер (20.30 %)
Други:	
Терахим - Димитровград ЕООД	100% собственост на Евро Ферг АД
Неоплод ЕООД	100% собственост на Евро Ферг АД
Нео Китен ЕООД	100% собственост на Евро Ферг АД
Бореалис ЛАТ ООД (Borealis L.A.T.), Австрия	100% от капитала, собственост на Бореалис АГ (Borealis AG)-Австрия, последните притежаващи 100% от Капитала на Феборан ЕООД

<i>Доставки от свързани лица</i>	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Материали		
Основни акционери	107	106
Услуги		
Основни акционери	93	92
Други свързани дружества	1	1
	94	93
	201	199

ГРУПА НЕОХИМ**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ КОНСОЛИДИРАНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2018 ГОДИНА**

<i>Продажби на свързани лица</i>	2018	2017
	BGN '000	BGN '000
Продукция		
Основни акционери	79,441	85,640
Други свързани дружества	20,793	1
	100,234	85,641
Услуги		
Основни акционери	23	55
Други свързани дружества	37	36
	60	91
Други (материали)		
Основни акционери	305	2
	100,599	85,734

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните цени за подобен вид сделки.

Краткосрочните вземания от свързани лица към 31 декември са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Вземания по продажби в лева		
Основни акционери	-	4
Други свързани дружества	2,201	5
	2,201	9

Задълженията към свързани лица към 31 декември са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
	BGN '000	BGN '000
Получени аванси за продажба на продукция		
Основни акционери	-	4,903
Задължения за доставени активи и услуги		
Основни акционери	15	18
	15	4,921

Изпълнителен директор:

/Димитър Димитров/

Гл.счетоводител (съставител):

/Златка Илиева/

27.02.2019 г.